

SZÁNTÓ

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, ahétfő és
ünnepek utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 5.

A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre 16 kor.
Negyedévre 4 ..
Helyben házhoz hordva:
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 ..
Vidékre postán szállítva:
Egész évre 24 kor.
Negyedévre 6 ..
Egyes szám ára 8 fillér.

XII. évfolyam 113. szám.

Nagyvárad

Csütörtök, 1916 május 18.

Győzelmes előnyomulásunk a déltiroli arcvonalon.

Budapest, május 17. (Saját tudósítónk cens. távirata.) Höfer mai jelentése szerint Dél-Tiroiban előbbre jutottunk. A foglyok száma 141 tisztre, 6200 közemberre emelkedett. Az eddigi zsákmány 17 gépfegyver, 13 ágyú.

Az olasz tengerpart bombázása.

Olasz hadszíntér. Budapest, május 17. (Hivatalos.) A tüzérségi harcok az egész vonal mentén tartanak. A Doberdói fensíkon San Martinótól nyugatra új állásunkat aknarobbantással kiszélesítettük. Ezt az ellenség részéről pergőtűz és egy támadás követte, melyet 43. számú gyalogezredünk kézigránát harcban vert vissza.

A Görzi hídfőn, a Krni szakaszon, Flitschnél és a karinthiai arcvonal közötti részen a tüzérségi tűz időnként rendkívüli élenk volt. A Dolomitokban az ellenségnek a Hexenfeld (Sassostria), a Sief hegytől északra lévő nyereg ellen intézett éjszakai támadását visszavertük.

Déltiroiban csapataink kiterjedtek az Armenterra hegyháton. A Vilgerenth fensíkon elfoglalták az ellenségnek Soglimo d' Aspio Costo — Costo d' Agra Maronia hadállásait, behatoltak a Terragnono szakaszon Piazzóba és Valdugába, elűzték az olaszokat Moscheriből és éjszakai rohammal elfoglalták El Sugna Tortát. (Roveretótól délre). Ezekben a harcokban az olasz foglyok száma 141 tisztre, 6200 főnyi legénységre emelkedett, a zsákmány 17 gépfegyver és 13 lövegre. A Loppio-tó szakaszán az ellenség ma ájjel vonalaink ellen erőteljes tüzelést folytatott.

Szárazföldi és tengeri repülő-járműveink egy erős raja tegnapelőtt éjjel és tegnap reggel Velencében, Mestrebén, Cormoban, Cividaleben, Udinében, Perla Curnilben és Trevisóban a pályaudvarokat és egyéb telepeket bőségesen bombázták. Mindenütt, de különösen Udinében, ahol mintegy 30 ellenséges löveg hatástalanul intézett repülőjárműveink ellen elhárító tüzelést, erős hatást figyelték meg repülőink.

Orosz és délkeleti hadszíntér. Budapest, május 17. (Hivatalos.) Höfer.
Nincs nevezetesebb esemény.

Az Unió ultimátumot küld Mexikónak.

Budapest, május 17. (Saját tudósítónktól.) Newyorkból jelentik: Az amerikai Egyesült Államok kormánya kedden fontos tanácskozást tartott a Mexikóval való feszült viszony ügyében. Elhatározták, hogy az Unió ultimátumot küld Mexikónak.

A franciák sikertelen támadása a 304-es magaslatok ellen.

Berlin, május 17. A nagyfőhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér.

Lenstől délnyugatra aknarobbantásokkal kapcsolatban élénk kézigránát harcok folytak.

A Maas mindkét partján a kölcsönös tüzérségi tevékenység időnként igen hevesse fokozódott. A franciáknak a 304-es magaslat déli lejtője ellen intézett támadása záró tüzünkben összeomlott.

A repülőtevékenység mindkét részről élénk volt. Immelmann főhadnagy Tounitól nyugatra a 15 ik ellenséges repülőgépet lelőtte. Turnetonnál légi harcban legyőztünk egy angol repülőgépet, a benneülőket, 2 angol tisztet s beseületlenül elfogtunk.

Keleti hadszíntér.

Semmi ujság.

Balkáni hadszíntér.

A Vardar területén állásunk ellen előnyomuló gyenge ellenséges osztagot visszavertük. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Japán és az Unió kivándorlási törvénye.

Budapest, május 17. (Saját tudósítónktól.) A Novoja Vremja értesülése szerint Amerika és Japán között a viszony komoly. Eanek az amerikai kivándorlási törvény az oka, amelyet a japánok a maguk részéről sérelmesnek tartanak. A washingtoni japán követ tiltakozott a törvény ellen az Unió kormányánál.

Szerb csapatok szállítása Macedonián keresztül.

Budapest, május 17. (Saját tudósítónktól.) Londontól jelenti a Reuter ügynökség: Az angol és görög kormány szerb csapatoknak Macedonia területén át való szállításáról

Markovits és Weinberger cég nyári újdonságai

megérkeztek

és pedig: szövetek, selymek, grenadinok, különleges blousok, pongyolák, nyári és gummiköpenyegek valamint ernyők nagy választékban, olcsó árban kaphatók. Costüm ruhák saját műhelyünkben olcsón és elismert legjobban kivitelben készülnek. Nagy raktár női kelengye fehérneműekben.

Telefon 11-09

tárgyaltak. Az antant megígérte, hogy Görögország területi épségét nem fogják megsérteni.

Az 1916. évi termés biztosítása.

A kamara teljes ülése.

A nagyváradai Kereskedelmi és Iparkamara tegnap délután tartott teljes ülésén több érdekes ügy került szőnyegre.

Élénk vita fejlődött ki az 1916. évi termés biztosítása körül, amelynél az előadói tisztet Sarkadi Klára, dr. Sarkadi Lajos kamarai titkár tehetséges, szép képzettségű leánya töltötte be, aki a felső kereskedelmi iskola elvégzése után a genfi egyetem hallgatója volt. Kiváló előadása, az elvont fontos közgazdasági kérdésben való jártassága meglepte a kamara tagjait. Javaslatait, egy sarkalatos pont kivételével, el is fogadták.

A kamarai ülés lefolyása különben a következő volt:

A teljes ülést Schwartz Izidor oszt. elnök vezette. A kamara bel és kültagjai szép számmal voltak jelen.

Schwartz Izidor elnök megnyitójában kegyeletos szavakban emlékezett meg Hlatky Endre főispán, kamarai levelező-tag elhunytáról. Szomorú kötelességet teljesít, midőn megemlékezik Nagyvárad nagy halottjáról, Hlatky Endréről, aki nemcsak városunk főispánja, de kamaránk kiváló levelező tagja is volt. Hlatky Endre úgy főispáni díszes állásában, mint azelőtti buzgó köztövevényesége közben jóindulatot tanusított minden ipari s kereskedelmi kérdésben és felismerte, hogy az országot és így a kamara területét és városunkat csak az ipar és kereskedelem virágoztathatja fel s Nagyvárad csak ipara és kereskedelme által lehet naggyá. Miért is mielőtt a kitűzött ügyek tárgyalásába kezdenénk, adjunk kifejezést veszteségünk nagyságának.

Indítványozta, hogy a kamara részvétét jegyzőkönyvben is örökítse meg és arról a gyászoló családot megfelelő módon értesítse.

Az elnök indítványát helyesléssel fogadták.

Munkásjutalmak kiosztása.

Ezután dr. Sarkadi Lajos titkár indítványára, a kereskedelmi miniszter által adományozott munkásjutalmakat és elismerő okleveleket osztották ki. A négy kitüntetett szorgalmas munkás közül egynek a felesége jelent meg, mivel a kitüntetett a hátréren van.

A titkár a munkásokhoz intézett beszédében hangsúlyozta, hogy a kitüntetés által az állam is elismerte a kitüntetettek hűségét, odaadását s a munka becsét. Kérte, hogy munkaadó és munkás egymást megértve, ennek az intenciónak istápolásában hassanak közre.

Schwartz Izidor elnök buzdító szavak kíséretében adta át a következő négy kitüntetettnek:

1. Farkas Lajos, a László malom munkása (szolgálat 17 év óta), 2. Kovács József építőmunkás, néhai Madarász Gyula építészénél (szolgálati éve 15), 3. Markovics András aszfaltgyári munkás s Magyar Aszfalt r. t. felsődornai telepén (szolgálati ideje 28 év), 4. Enderfer Árpád építőmunkás Sztarill Ferenc építészénél (szolgálati ideje 16 év.)

Az elnöki közlések kapcsán többen szóltak fel az ásványolaj árának maximálása iránt, amely csak a gyáraknak kedvez, a de-

tail kereskedőknek pedig hátrányára van. A kamara felir a kormányhoz, hogy a detail kereskedőkre is emeljék fel az ásványolaj árát.

Ezután az elnöki ülés jegyzőkönyvét terjesztették elő. Az ipartanácsba Leitner Márton és Hann Lajos küldettek ki.

Az elnökség Sarkadi Klárát, dr. Sarkadi Lajos titkár leányát a kamara hivatalában mint segédfogalmazót alkalmazta. Mivel az elnökség teljesen meggyőződött Sarkadi Klára kiváló képességeiről és megfelelő munkásságáról s a kamara különben sem fogadhat el ingyen munkát, megbizta az elnöki tanács az elnököt, hogy az új segédfogalmazó megfelelő díjazásáról intézkedjék.

Az elnöki tanács jegyzőkönyvében foglaltakat, a titkári és pénztárnoki jelentésekkel együtt, elfogadta a teljes ülés.

A Hadi Termény r.-t. mellett és ellen.

Ezután érdekes pontja következett a tárgysorozatnak.

Sarkadi Klára segédfogalmazó terjesztette elő javaslatát az 1916. évi termés biztosítása és a gabonaárak az agráriusok részéről kért felemelése ellen való tiltakozás tárgyában.

Az ügyes, temperamentumos előadáson meglepetést, hogy a kamara új segédfogalmazója alaposan foglalkozott az általános érdeklődés, fontos kérdéssel, amelyet főleg merkantil szempontból domborított ki. Rámutatott a múlt évben tapasztalt régi rendszer hiányaira, az, hogy a Hadi Termény részvénytársaság mellett mások is kaptak terményvetőre jogosítványt és ez sok zavarra adott okot. — Ezeket csak úgy lehet elkerülni, ha kizárólag a Hadi Termény részvénytársaság kap gabona vásárlási engedélyt. A termelési költségeket kell tudni. A háború alatt a munkások természetbeni járadósága nem emelkedett, csak a készpénz kiadás növekedett. Ezzel indokolta előadó a gabonaárak leszállítását s a termelési költségekhez mérve szabják meg a gabonaárakat. Eltörölnökök az adott prámiumok.

Kapcsolatosan ismertette előadó a kolozsvári kamara javaslatát, amely a Hadi Termény részvénytársaság megszüntetését kívánja s e helyett állítson fel a kormány egy katonailag szervezett hadihivatalt.

Előadó ellenzi a kolozsvári kamara javaslatát s cáfolja a kolozsvári javaslat indokait.

Végül javaslatát a következőkben összegezi előadó:

az 1916. évi termést vegyék zárlat alá s vásárlási jogosítványokat ne adjanak ki; az összes bevásárlással a Hadi részvénytársaság bizasék meg, de a részvénytársaság működését decentralizálják; végül tiltakozzék a kamara az agráriusok túlzott s árdrágító tendenciája ellen.

A szellemes előadást élénken megtapsolták, ami, mint a további felszólások mutatták, főleg a talpraesett ügyes előadásnak szólt.

Stern Miksa (Székelyhid) ellene szól annak, hogy a gabonaárak leszállítását kérje a kamara. Ausztria megfizetheti a magas árakat, annál inkább, mert a termés előállítása is megdrágult nagyon s Ausztria minden iparcikkét nagyon drágán ad nekünk. A javaslat többi részét elfogadja.

Zsugovits István (B. Ujfalu) szükségességét tartja, hogy a magánfogyasztók vásárolhassanak gabonát saját szükségletükre. Ez elengedhetetlen.

Weisz Mór feltétlenül szükségesnek tartja, hogy a saját szükségletére mindenki vásárolhasson gabonát.

Dr. Sarkadi Lajos titkár az előfordult zűrzavart a jogosítványok kiadásának tulajdonítja. Nemesak Ausztriának adunk el, de háromnegyede a gabonának itthon marad, tehát nekünk is káros a magas ár.

Pataky József rámutat, hogy a Hadi r. t. 33 koronáért vásárolja a gabonát s 70 koronáért adja a lisztet és a korpát. Meg kell engedni, hogy mindenki beszerezhesse a saját szükségletét. A lisztárakat szállítsák le.

Schwartz Izidor hibáztatja, hogy a Haditermény r. t. sokat keres. Azt bele lehet venni, hogy a lisztárakat szállítsák le.

Stern Miksa azt kívánja, hogy a kamara ne gördítsen akadályt az agrár érdekek ellen. Országos érdek, hogy az áraknál a termelők érdekei óvassanak meg. (Ellentmondások.)

Az előadói javaslatot elfogadták, azzal, hogy a saját szükségletét bárki beszerezhesse, továbbá a liszt árai a buza árával arányban állapíttassanak meg.

A kamara 1915. évi zárszámadását elfogadták. A kiadás 67.567 korona, a bevétel 86.077 kor., a maradvány 18.342 korona. A kamara tiszta vagyona 134.500 korona.

Boros Jenő indítványára a kamara az eddigi 30.000 K javzés mellett a negyedik hadikölcsönre 10.000 koronát jegyez, 5 és fél százalékos kötvényekben.

A Debreczenben tervezett orsz. kamarai értekezleten a kamara képviselteti magát.

Apróbb ügyeket intézték még el s a teljes ülés véget ért.

A püspöki palotában rendezendő képképzőművészeti kiállítás előkészületei.

A Mottl Román által tervezett művészi kivitelű plakátok elhagyták műhelyeiket, s a Rákóczi ut kirakataiból hívják fel a nagyközönség érdeklődését. Sok női kéz, nagy szorgalommal készítette a plakátokat, melyek szinte előképei ama nagyszabású kiállításnak s ünnepségeknek, melyek június 1 én kezdődnek. Már egy hónap óta páratlan lelkesedéssel, igyekezettel buzgólkodik városunk minden tagja azon, hogy segítségére legyen a rendezőségnek nagyarányu munkájában. Szives készséggel vállalkoznak a kiállítás s ünnepségek napjain a tantestületek tagjai is a felügyeletre.

Az orgona hangverseny próbái serényen folynak a Katholikus Kör helyiségében. Zeneértők, akik ballották, már is elragadtatással beszélnek a nem mindennapi élvezetről, melyet a hangverseny nyújtani fog. Gábor Andor szellemes páros jeleneteiből is folynak a próbák. Polgár Mariska az ő igazi művészetével tanítja be a szereplőket. Petur és a Dinye mulatságos humoros jelenetét Balogh Emma urleány és Dózsa István adják elő. Rossz kedved van papa? pompás tréfával Böhm Mici urleány és Szentlélek Kálmán igyekeznek a közönséget jó kedvre hangolni.

A szereplők mindegyike szinte versenyre kelt, hogy minél művészebbet nyújtson. Az iskolákban készül a vadrózsa, pipacs stb. a felvonuláshoz. A Klármann nővérek gyönyörű spanyol táncot tanulnak. Szabó Irén pedig egy poétikus táncot fog lejteni. Szóval nők, férfiak apraja-nagyja megmozdult, hogy a múlt évi „Lövészárók” ünnepségekhez hasonló, feledhetetlen emlékü, a Vörös-Kereszt és a hadi árvák alapjait tekintélyesen gyarapító, szórakozásban legyen része a közönségnek. Felülfizetni, kárpótolni igyekszik az ünnepség azokat is, kik eddig a nyaralástól várták azt s a mostani viszonyok között itthon töltik a nyarat.

Tisza megérkezett szerbiai utjáról.

Budapest, május 18. (Saját tudósítónktól.) Félhivatalosan jelentik: Gróf Tisza István miniszterelnök ma reggel megérkezett 4 napos északszerbiai utjáról.

A miniszterelnök először Sabácaba látogatott el, ahonnan Losnicába ment. Innen tovább utazva Zabrecből Obrenovácon át Valjevóba érkezett. Visszatérve Belgrádba látogatott el, ahol másfél napig időzött. Belgrádból Zimonyba érkezett, majd tovább utazva megtekintette a Szerémségnek a háboru által sújtott vidékét. India községből vonaton érkezett meg Budapestre.

Félhivatalosan jelentik: Tisza Istvánt

Belgrádban Salis Sevids katonai kormányzó és Thallóczy Lajos polgári kormányzó fogadták. Tisza Belgrádból Zimonyba utazott, ahol Makovec polgármester üdvözölte horvát nyelven. A tömeg a beszéd végén nagy ovációkban részesítette a miniszterelnököt, aki rendkívül melegen válaszolt és sajnálkozását fejezte ki, hogy érzelmeinek nem tud horvát nyelven kifejezést adni. A város megtekintése után a miniszterelnök a horvát bán és a horvát miniszter, Hidegkuty társaságában autón India községbé ment, ahol Tisza a horvát minisztertől elbucszva a bánnal visszautazott a fővárosba.

Az olasz királyné és két leánya életveszedelemben forgott.

Budapest, május 17. (Saját tudósítónktól.) Luganóból táviratozzák: A Corriere jelenti: Magyar-osztrák repülők tegnapelőtt este megjelentek Velence felett és bombákat dobtak le. Az emberek a bombák elől a pincékbe menekültek. Több ház romba dőlt. 1 órai ott tartózkodás után az osztrák-magyar repülők Mestre felé vonultak, ahol bombáik két embert megöltek, több embert megsebesítettek. Trevizóra szintén bombákat dobtak, aminek következtében 3 ember meghalt, 10 megsebesült.

Kedden újra bombázták Trevizót. Visszatérésük alkalmával Velence felé repültek. Mestre felett éppen abban a pillanatban repültek el, amikor berobogott az a vonat, amelyen az olasz király két leánya utazott. Mestrében találkoztak a Heléna királyné vonatával, melyre a hercegnők átszállottak. Repülőink bombái még javában csattogtak, mialatt a vonat Pádua felé robogott. A védőágyuk tüzelését egészen Pádúáig hallani lehetett.

Forradalom készül Oroszországban.

Budapest, május 17. (Saját tudósítónktól.) Bukarestből jelentik: Napok óta tömegesen szöknek át orosz katonák Romániába.

Az oroszok a fegyverszolgálatra alkalmatlan katonákat annak idején fehércédulával hazabocsátották, most azonban újra behívták őket. Emiatt Moszkvában heres zendülés támadt. A lakosok és a rendőrök között heres összeütközések keletkeztek. A behívást a zendülés következtében el kellett halasztani. Moszkva utcáin véres tüntetések vannak. A tömeg a háboru befejezését követeli. A jelek arra mutatnak, hogy forradalom van készülóban.

A Tonale szoros a mi birtokunkban van.

Budapest, május 17. (Saját tudósítónktól.) Luganóból jelentik: A Cadorna legutóbbi jelentése többek között így szól: „A Pante Deligno az osztrák-magyar tűzország együttese alatt áll.” Ebből megállapítható, hogy a Tonale szoros az osztrák magyar csapatok birtokában van.

Poincaré újabb beszéde Nancyban.

Budapest, május 17. (Saját tudósítónktól.) Bernből jelentik: Poincaré Nancyban egy második beszédet tartott, amelyben a következőket mondta:

Szívünk sohasem fog ingadozni addig, amíg Verdun hősei teljes győzelmet nem aratnak. Felhívjuk benneteket, harcoljatok, hogy felszabaduljatok.

Angol vereség Kisázsiaiban.

Budapest, május 17. (Saját tudósítónktól.) Konstantinápolyból jelentik: Megbízható értesülés szerint az angolok 2 hajón angol indiai csapatokat szállítottak Szudán városába. Ezek a csapatok a tarzusi imám csapatai ellen küzdöttek. Az imám a győzelmes ütközet után több fontos helységet megszállott.

Feloszlik a hadikórház.

Szeptemberben visszajönnek a hadapródok.

Másfélével ezelőtt, mikor az orosz Magyarország határait rombolta, az ország legtöbb közintézményében hadikórházakat létesítettek, ahol a közeli harcokban megsebesült katonáinkat helyezték el. Így alakították ideiglenesen hadikórházzá a nagyvárad hadapródiskolát, ahol a megnyitás után rövidesen ezernél több beteget gyógykezelték.

Azóta sok minden megváltozott. Az ország belsejében alig tanuskodik valami (a drágaságon kívül) a háborúról. A harcok messze tőlünk ellenségeink országában vannak. A hadikórházak is legnagyobbreszt ott vannak fejszerelve. A változott körülmények folytán igen sok hadikórház és tartalékkórház vált feleslegessé az ország belsejében.

A főlössé lett hadikórházak között szerepel a nagyvárad hadapródiskolai hadikórház is. Mint illetékes helyről értesülünk, a hadapródiskolai hadikórház még e hó folyamán fel fog oszlani. A feloszlást a miniszter már régebben elrendelte s már hónapok óta nem is szállítanak betegeket a hadikórházba.

A hadikórház ünnepélyes feloszlása e hó 21-én lesz. Az ünnepély vasárnap délelőtt 9 órakor kezdődik. A feloszlás, illetőleg a hadikórház kapuinak végleges bezárása alkalmával dálnoki Kovács Áron főtörzsorvos a hadikórház főtörzsorvosa ünnepi beszédet tart, amelyen méltatni fogja a hadikórház áldásos működését és elfogja bucsuztatni a kórházat a nagyvárad közönségtől.

A hadikórház eredményes működésében kétségtelenül elsősorban Kovács Áron főtörzsorvosnak vannak bökros érdemei. Az ő kiváló vezetése minden tekintetben és minden oldalról a legteljesebb elismerést vívta ki.

Kovács mellett azonban fáradhatlan és áldozatkész munkásságukkal tüntek ki a polgári orvosok, köztük dr. Móricz Ernő vármegyei főorvos, aki dacára a vármegyében fellépett különböző veszedelmes járványok által megkövetelt rengeteg munkának, a hadikórházban is igen sokat dolgozott és nagyon sok betegnek adta vissza egészségét.

A vasárnapi ünnepély alkalmából a tisztikar Kovács Áron főtörzsorvosnak remekművé emlékalbumot fog adni.

Az ünnepélyvel végleg bezárulnak a hadikórház kapui, hogy az orvosok a katonai tudományok tanári karának adják át helyeiket. Pár nap múlva a hadapród iskolában megjelennek a munkások és teljesen vissza állítják a régi rendet. Szeptemberben már ismét a régi hadapródiskola nyílik meg. Nagyvárad utcáin ismét megjelennek a kék ruhás hadapródok, akiket másfél évvel ezelőtt egy csunya őszi ködös estén vitt el tőlünk a vonat. Azóta természetesen már nagyon sok a növendékek közül ott küzd a harcokban és nem egynek díszíti mellétt a legfelsőbb királyi elismerés jelvénye.

A vármegye rendkívüli közgyűlése.

Biharmegye törvényhatósága tegnap tartotta meg május havi rendkívüli közgyűlését. A közgyűlésen megjelent *Beöthy László* v. b. t. t. is és állandó érdeklődéssel kísérte a vármegye ügyeinek intézését.

Első sorban a gróf *Buttler János*-féle alapítványi helyre beérkezett pályázatokat vették tárgyalás alá. A pályázati okmányok átvizsgálása alkalmával kiderült ugyanis, hogy *Csapó Dezső* pályázati kérelme nem felel meg minden tekintetben a feltételeknek.

Miskolczy Ferenc főispán tekintettel arra, hogy a hadseregnek intelligens egyénekre szüksége van, azon a véleményen volt, hogy a csekély hiba miatt a közgyűlés felterjeszheti a kérelmet. A közgyűlés a főispán felszólalása alapján a kérelmet fel fogja terjeszteni a miniszterhez. Az *Andaházy Szilágyi*-féle alapítványi helyekre mind a három pályázót ajánlja a közgyűlés.

Baranyi András főjegyző terjesztette elő ezután *Verner Kálmán* árvaszéki elnöknek a hadiárvak jövőjének biztosítására vonatkozó nagyszabású előterjesztését.

Dr Gerlán Gábor ajánlja, hogy erre a célra a községek szegényalapját is vegyék igénybe és pedig 100 korona erejéig.

Beöthy László a szegény alapnak erre a célra való idenybevételét nem tartja helyesnek. Első sorban is ezek az alapok igen kevés összeget tesznek ki és már is tulvannak terhelve az alap céljainak megvalósításával. Szerinte a társadalom a hadiárvakkal szemben is meg fogja tenni kötelességét az árvaszéki elnök javaslata alapján.

Következő tárgy volt a *Tóth* család 150000 koronás alapítványa.

Beöthy László a legnagyobb elismerés hangján hálátelten emlékezik meg a család igen nemes alapítványáról. Ezért a pártatlanul álló adományért csak a leghálásabb köszönet illeti meg a nagylelkű családot. Ki terjeszkedik arra, hogy az alapítvány most már a vármegye tulajdonát képezi és úgy a tisztviselők jogosan tarthatnak arra igényt. Az alapítványt tehát nem az alapítványtevőktől, hanem a vármegyétől kapják a tisztviselők. Az alapítványi helyek elnyerését a vármegye minden egyes tisztviselője ambicionálhatja. Annak elnyerését mindenki, aki erre méltó, minden dehonosztáló érzés nélkül kérelmezheti. Javasolja az alapító levél elfogadását, amit a közgyűlés el is fogadott.

Balogh Elemér terjesztette elő ezután a kórházi választmány határozatát, mely szerint a kórházi szállítóknak előlegeket utalványoztak. A jelentést tudomásul vette a közgyűlés.

Végül kimondta a vármegye, hogy a legujabb hadikölcsönből szintén kiveszi részét és 500000 koronát jegyez és pedig a Nagyváradi Takarékpénztárnál, a Leszámitoló és Jelzálog Hitelbanknál, a Gazdasági és Iparbanknál, a Biharmegyei Takarékpénztárnál és az Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztárnál. A vármegye erre a célra 125000 koronát folyósít a tisztai nyugdíjalapból, a még hiányzó összeget pedig lombardirozza a megye.

A cinkotai asszonyirtó.

A bécsi nyomozás eredménye.

Budapesti tudósítónk a cinkotai asszonyirtó ügyében a következőket jelentette az éjjel:

A távirati iroda jelenti Bécsből: A budapesti államrendőrség megkeresése értelmében a bécsi rendőrség *Kiss Béla* cinkotai bádognsmester bécsi tartózkodásáról az alábbiakat állapította meg:

Kiss Béla Bécsben összesen három lakást tartott. Az első lakásában tartózkodása idejében egy 20 év körüli leánnyal élt, aki Budapestre érkezett hozzá. Együttélésük alatt egy gyermekük született. Ez a nő minden valószínűség szerint *Pesadik Julia* lehetett.

Az 1898—1900 ig terjedő bécsi tartózkodása alkalmából *Kiss Béla* *Fried Béla* elektrotechnikusnál dolgozott. Ez a *Fried* a rendőrség előtt azt vallotta, hogy *Kiss* nagyon szeretett barátkozni a cselédleányokkal, folyton azoknak a társaságát kereste.

A bécsi rendőrségen jelentkezett egy *Reich Jakab* nevű krakói kereskedő, aki igen érdekes vallomást tett. Elmondja, hogy nála szolgált egy szakácsnő, akinek megtakarított pénze volt.

A szakácsnő egy napon bejelentette *Reich*nak, hogy ő Budapestre utazik, a pénzt azonban nála hagyta. Erre vonatkozólag arra kérte *Reich*ot, hogy majd csak akkor küldje utána, ha levelet fog küldeni és ennek aljára három jelet tesz.

A szakácsnő tényleg rövidesen levelet küldött neki, azoknak alján megtalálta a három jelet. A levélben azt írta a leány, hogy egy cinkotai bádognsmesterrel él. *Reich* a pénzt el is küldte a megadott címre, azonban azóta semmi értesítést sem kapott a szakácsnőtől, hogy megkapta-e a pénzt.

Fried Antal pincér, aki *Valjevóban* katonáskodott, kijelentette, hogy *Kiss Bélát* ismerte. *Kiss* *Valjevó* kiűritésekor nyomtalanul eltűnt. A tanukihallgatások folynak. Az eddigi eredményről értesítették a budapesti rendőrséget.

A rossz szokás vége.

A gőzhenger halottja.

Régi rossz magyar szokássá vált, mióta gőzeket használnak nagy uradalmaink, hogy a kísérő munkások felülnek a hengerre. Kétségtelen, hogy a gyaloglást megspórolják, de viszont veszedelmes ez az utazás mert a kényelem gyakran az életébe kerül a hengeren ülőnek.

Szalárdon — mint onnan jelentik, — a falun keresztül vonult a gőzhenger s nagy hetykén ült rajta *Dobai Bálint*. Már többször figyelmeztették őt is, a többieket is, hogy ebből baj származik, de azt válaszolta, hogy:

— Nem kell engem féltetni!

Pár perc múlva a gép lefordította *Dobai* a hengerről. *Dobai* a henger alá esett, s ez összetörte fejét teljesen. A gép alól kiszédtek s akkor kiderült, hogy a zuzódások halálosak. Az orvos már nem segíthetett rajta.

A szalárdi esendőrőrs jelentést tett az esetről, de mást nem terhel gondatlanság, csak az a rossz szokás bosszulta meg magát, hogy az emberek figyelmeztetés ellenére is veszedelembé sodorják magukat.

Szent László király ünnepe.

Tegnap kezdődött *Szent László* király ünnepének ünnepi nyolcada. A székesegyházban tegnap volt az ünnepi vecsernye, amikor a szent király fejereklőjét az oltárra tették a hivek tiszteletére s az ereklye 8 napig marad kitéve a székesegyház *Szent László* oltárán a remek hermában, melyet *Schlauch Lőrinc* bibornok készített. *Szent László* ünnepe e hó 21 én, vasárnap lesz nagy ünnepséggel.

Délelőtt 9 órakor ünnepi nagy mise lesz a székesegyházban, melyet gróf *Széchenyi Miklós* v. b. t. t., megyéspüspök tart s az ünnepi szent beszédet dr *Karácsonyi János* prépostkanonok mondja.

A hivek körmenetben vonulnak fel a székesegyházhoz. A körmenet a *Szent László* templomból indul egynegyed 9 órakor s fél 9 kor csatlakozik a menethez az olasz hi-vek serege az olasz plebánia templomnál.

Délután 5 órakor a *Katholikus Kör* nagyszabású ünnepélyt rendez a kör *Szent László* termében a rokkant katonák javára.

A nagyszabású program egyik érdekessége lesz a Szövetségi Himnusz, melynek szövegét dr *Wlassics Tibor* írta s melyet *Beleznay Antal* zenésített meg. Ez a kitűnő dalköltő kitűnő műve. A gyönyörű *dalt Rózsa Ambrus* államvasuti főellenőr énekl. Akik az előadást a próbákon hallották, elragadtatással beszéltek *Rózsa Ambrus* művészi énekéről, kinek gyönyörű tenor hangja nagyszerűen érvényesül a hatalmas *Szent László* tereben, mely legjobb akusztikájú terme Nagyvárada.

Az ünnepély műsora következő:

1. Ünnepi nyitány *Thomastól* a „Mignon”ból. Előadja a m. kir. honvéd zenekar.

2. Régi énekek *Szt. Lászlóról* a XVII. századból. Férfikarra átírta *Resch Mihály* Fűrés zenekisérettel énekl. a *Kath. Kör* dalárdája.

3. Örök sebesültek. Költemény *Miklós* Elemértől. Szavalja *Bihari Ákos*.

4. a) *Brahms* dalok. b) Ékszerária *Gounod* Faustjából. Énekl. *Hubert Mancini* a zeneakadémia operatanszakának növendéke.

5. a) *Meditation*, *Bach-Gounodtól*. b) *Andante sostenuto* *Kürtitől*. Cellón előadja *Kürti István* zenetanár. Hárfán kíséri *Albert Ede* a m. kir. honvédszenekar tagja.

6. *Marchetti*: *Ave Maria*. Énekl. özv. *Patzkó Aladárné* zeneiskolájának növendékei. A szóló részeket énekl. *Hubert Mancini*. Zongorán kíséri *Fássy Mici*.

7. Ünnepünk erkölcsi jelentősége és győzelmi szózata. Előadja *Szilágyi Dózsa*.

8. Szövetségi Himnusz. Szövegét írta dr *Wlassics Tibor*, zenéjét szerette *Beleznay Antal*. A honvéd zenekar kíséretével énekl. *Rózsa Ambrus* államv. főellenőr.

Belépési díj nincs. Adományokat a rokkant katonák javára köszönettel fogadnak és hirlapilag nyugtáznak. Fenntartott helyek a *Kath. Kör* háznagyánál május 20-án este 7 óráig megválthatók.

Narancs? Olasz narancs?

Alig hittünk a szemünknek tegnap, mikor megpillantottuk egyik nagy magyar bank körlevelét. Narancsot kínál.

Megnéztük a dátumot: mai keletű. Megnéztük a céget: Magyar Bank és Kereskedelmi R. T. Budapest. Tehát nem tréfa.

Dehogy. A Magyar Bank komolyan értesíti kereskedőinket, hogy ezer láda citromot és narancsot ma, csütörtökön, Budapesten aukcióra bocsát és elad. Narancsot. Honnan jöhet ez az elfeledett olasz gyümölcs?

A citrom bejöhét Svájcban keresztül, mert egészségügyileg szükséges. A narancsot azonban a kormány kitiltotta. Vissza! Nem adunk pénzt az olasz narancsokért, egye meg a talián maga.

Ez a narancs az emlékeiről sokat emlegetett szorrentói, mint a citrom. Tehát olasz. S mégis bejöhét, bejöhétett és bejött. Most már tessék kombinálni. Békékvágy vagy megalázkodás ez az olaszoktól?

A narancsról kiderülhet, hogy spanyol, bár nem valószínű, s akkor elesik a kombináció. Csak úgy tudunk majd itélni, ha Csátary József vagy Mihály Jenő boltjaiban megjelenik. Addig, ismételjük, tessék kombinálni, míg a finom gyümölcs ideérkezik.

A hadikölcsön a központi járásban.

Csak pár nappal ezelőtt emlékeztünk meg róla, hogy a központi járásban mily szép eredményt értek el a községek. Ez a siker azonban a kezdet volt csupán. Azóta tömegesen jelentették be a községek az újabb jegyzéseket és egyre növekszik a hadikölcsön összege. A központi járásban igen nagy munkát végeztek a községi és körjegyzők. A legújabb hadikölcsön jegyzetése alkalmával a községi jegyzőknek sokkal nehezebb feladatuk volt, mint az előző kölcsönöknél.

Mikor ugyanis a jegyzők megjelentek a községekben és felszólították a népet a jegyzésre meglepő hűséggel fogadtak őket a polgárság. Különösen meglepő volt a lakosság magatartása a köröstarjáni körjegyzőségben. A lakosság a jegyzéstől huzó dozott. Kőszeghy Imre körjegyző kutatni kezdte a tartózkodás okát és ekkor meglepő dologra jött rá. Nem lehetett ugyan megállapítani, hogy honnan eredt, de közzsájon forgott, hogy ha hadikölcsönre jegyeznék, hosszabbítjuk a háborút.

Kőszeghy erre a községekben népgyűléseket tartott, amelyeken elsősorban is az ismeretlen hazafiatalan hamis hír terjesztője ellen kelet ki erősen. Majd alapos felvilágosító előadás keretében ismertette meg a lakossággal, hogy éppen a hadikölcsön jó sikere biztosítja a háború gyors befejeztét.

A körjegyző előadásának meglett az eredménye. Elsősorban maga Köröstarján községe mint testület járt elől jó példával, 2500 koronát jegyezve. A körjegyzőség két községből 42 gazda kisebb nagyobb tételekben 42.400 koronát jegyezt.

Körögyéres községe pedig 7000 koronát jegyezt. Ilyformán a körjegyzőségben 51900 koronát tesz ki a jegyzések összege. Ezt az eredményt annál nagyobbak kell tekintenünk, ha figyelembe vesszük, hogy a körjegyzőség községi ötrédbeli nagy birtok parcellázással, földbirtok vásárlással állandóan nagy összegekkel adózik és a mostani magasabb jövedelmeiket azok törlesztésére fordítják.

Köröstarján agilis főjegyzőjének példáját valószínűleg követik a többi községi jegyzők is.

Pályázat a nagyvárad honvéd hadapródiskolába.

Pályázati hirdetmény.

Az 1897. évi XXIII. t. c. értelmében szervezett nagyvárad honvéd hadapródiskola I. s. évfolyamában az 1916—1917. tanévre Nagyvárad város közönsége által alapított három díjmentes hely fog betöltetni, — melyhez a bemutatási jog Nagyvárad város közönségét illeti.

Felvételi feltételek:

1. A pályázó magyar állampolgársága és nagyvárad illetősége.

2. A pályázó testi alkalmassága és katonai nevelése, ami valamely honvéd vagy közös hadseregbeli tényleges állományu orvos szabályszerűen kiállított véleményével igazolandó.

Ugyanezen bizonyítványban a himmlőoltás is igazolható.

3. A megkívánt előismeretek vagyis valamely középiskola (gimnázium, reáliskola; vagy polgári iskola) négy alsóosztályának legalább jó eredménnyel történt elvégzése igazolandó. — Az igazolás az előző évi vég bizonyítvánnyal és a folyó iskolai tanév iskolai értesítőjével, továbbá legalább elégséges eredménnyel letett felvételi vizsgáról szóló bizonyítvánnyal eszközöndő.

4. Kifogástalan erkölcsi magaviselet, mely az iskolai bizonyítvánnyal, esetleg hatósági erkölcsi bizonyítvánnyal igazolandó.

5. A betöltött legkisebb és túl nem haladott legmagasabb életkor, vagyis az elért 14 és túl nem haladott 16-ik életév, mely folyó évi szeptember hó 1. sejére vonatkozik, s ezen életkor keresztlevéllel vagy születési bizonyítvánnyal igazolandó.

6. A kérvényben kifejezése annak, hogy folyamodó „Utasítás a pályázók felvételére nézve a honvédevelő és képző intézetekbe” határozmányait ismerik és a feltételeknek eleget fognak tenni.

A betöltendő 3 helyre 3 ifju elsősorban, másodsorban szintén 3, esetleg több is fog bemutatni, — felhivatnak tehát mindazok, akik a kérdéses alapítványi helyeket elnyerni óhajtják, hogy a felvételi feltételekben felsorolt kellékeket igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérvényeiket Nagyvárad város törvényhatósági bizottságához címzetten folyó évi június hó 2. ik napjának délután 5 órájáig alulirothoz annál is inkább nyújtsák be, mert hiányosan felszerelt vagy későn érkező kérvények figyelembe vételni nem fognak.

Nagyvárad, 1916 május 10.

Rimler Károly,
polgármester.

* Elveszik a vármegye tengerijét.

Biharvármegye főszolgabírának bevonásával tegnap tisztirtekezlet volt az alispán elnöklétével. Az értekezleten az alispán közölte a főszolgabírakkal a földművelésügyi miniszter szóbeli rendeletét. E szerint a vármegye területén minden legkisebb tengeri készlet felkutatandó és a Hadi Termény részvénytársaságnak átadandó. Ez a miniszteri intézkedés általános meglepetést keltett, mert a vármegyében a jelenleg feltehető tengeri készletre minden körülmények között szükség van. Különösen fontos ez a dolog a tengerit fogyasztó román lakta vidéken, ahol a tengerit nem tudja pótolni a hatóság a legfinomabb nullás liszttel sem.

HÍREK

* **Katonai kitüntetések.** A hivatalos lap közli, hogy a király újlag a legfelső dícsérő elismerésben részesítette *Kindlein* Adám 70. gy. e.-beli tart. főhadnagyot és *Schreyer* János 70. gy. e.-beli tart. hadnagyot. Legfelső dícsérő elismerésben részesültek *Oldal* Emil 37. gy. e.-beli és *Büchler* Jakab 70. gy. e.-beli tart. főhadnagyok.

* **Kongregációi élet.** Az Urnók Mária kongregációja ma délután 5 órakor tartja rendes összejövetelét a Szent Lászlómenházban.

Az Urak Mária kongregációja este fél 7-kor tartja rendes összejövetelét a szokott helyen. Este 8 órakor a kongregáció tagjai közös vacsorát tartanak.

* **Katonai előléptetések.** A hivatalos lap közli a következő katonai előléptetéseket: A király századosokká léptette elő varadiai báró Baich Péter 7. huszárezredbeli, szeki gróf Teleki Sándor 7. huszárezredbeli főhadnagyokat. Tart főhadnagyokká léptek elő báró Vécsey Ferenc 1. huszárezredbeli, meszlényi Meszlény Iván 7. huszárezredbeli, porubai Porubszky Jenő 7. huszárezredbeli és Seidel Mór 1. huszárezredbeli tart. hadnagyok, Primich Vencel 70. gy. e.-beli, Bartha Béla 37. gy. e.-beli, Seftan Iginics 70. gy. e.-beli tart. hadnagyok. Tart. hadnagy lett Breuer Ernő 37. gy. e.-beli tart. zászlós.

* **Hadikölcsönjegyzés a Népszövetségi Hiteleszövetkezetben.** A hadikölcsönre már is sokan jegyeztek a Népszövetségi Hiteleszövetkezetben. A vezetőség ez uton is felhívja a tagok figyelmét, hogy mivel a jegyzés ideje nemsokára lejár, használja fel a még hátralevő időt s tömegesen jegyezzenek hadikölcsönt a csütörtöki és hétfői befizetéseknél.

* **Öröm a városházán.** Tegnap nagy örömet okozott a városházán a belügyminiszter levele. A városi díjnokok napidijasok, havidijasok és szakdíjnokok ugyanis eddig nem részesültek sem drágasági pótlékban, sem háborus pótlékban. A városi tanács is érezte, hogy a város legszegényebb alkalmazottai a mai nagy drágaság mellett nagyon is rá vannak utalva a segélyre, de a városi pénztár nem bírja el a nagy összeget igénylő segélyezést, miért is a polgármester a miniszternél járt közbe, hogy a város legkisebb alkalmazottai is részesüljenek abban az államszegélyben, amiben a tisztviselők is részesültek. Eljárásnak meg volt az eredménye, a miniszter értesítette a várost, hogy a városi díjnokok, havi és napidijasok és szakdíjnokok részére személyenként 300 korona segélyt engedélyez az állampénztárból mindazok részére, akik 1916. január 1-től a város szolgálatában vannak. A január 1-től eltelt időre egy összegben, azután pedig havi részletekben kapják meg az illetők a segélyt. A miniszteri leiratot a tanács a júniusi közgyűlésnek bejelenti, mely után megkapják az illetők a jól megérdemelt segítséget.

* **Kapapárhaj halálal.** Magyar-homorogról jelentik: Nyesti pusztán Iráz mellett Vasadi Miklós 36 éves béres összeveszett Nagy Lajos béressel. Kapát ragadtak a béresek s Vasadi úgy ütötte tarkón Nagy Lajost, hogy ez meghalt. A tettest elfogta a csendőrség.

* **Henriquez altábornagy és Obrinosák ezredes üdvözlése** Nagyvárad tanácsa tegnap tartott ülésében elhatározta, hogy lovag Henriquez János altábornaggyá történt kinevezése és Obrinosák István ezredes a Ferencz József-rend tiszt kerestijével történt kitüntetése alkalmából Nagyvárad város nevében üdvözlí.

* **Vilmos császár a Magyar Történelmi Társulat alapító tagja.** Budapesti tudósítónk jelenti, hogy a Magyar Történelmi Társulat Vilmos német császárt alapító tagjául választotta. A bécsi német nagykövet értesítette Thallóczy Lajos elnököt, hogy a császár a tagságot elfogadja. A tagok közé való felvétel a szombat délután tartandó ülésen fog végbe menni.

* **Kegyelmi kérvény Fröhlich Jánosért.** A királyi Kurianak a Fröhlich ügyben tegnap keletkezett ítélete mindenütt igaz részvétet kellett Fröhlich János iránt, akit a sors a háborús viszonyok egyremásra sújtottak. Egy törekvő iparoscsaládról van szó, amely a régi formák félretelésével a haladás útjára lépett, modern gépekkel szerelte fel műhelyét, higiéne szempontjából a tisztaságra rendezkedett be s a közönség izlését kultur módon elégitette ki. Gazdasági krízisek és kisebb hibák okozhattak bajokat, de jóhiszeműsége e családnak közismeretes. A törvényt alkalmazó bíróság ítélete helytálló, de a nagyváradai társadalom joggal fordulhat a legfelsőbb urhoz s elmondhatja, hogy a büntetés végrehajtása egy iparos családot nagyobb mértékben sújtana, mint azt a törvény szelleme kívánja. A kegyelmi kérvényt, melyről a *Tiszántúl* már tegnap megemlékezett, az iparos társadalmon kívül is mindenki aláírhatja, akinek részvéte a család felé fordul. Aláírási íveket az Ipartestületben, amely ma ez ügyben ülést tart s a Kath. Körben talál az olvasó. Tegnap sok százan írták alá az íveket. A kegyelmi kérvényt Medvigy Gábor dr. szerkeszti.

* **Hubay Jenő dr. balesete.** Budapesti tudósítónk jelenti: Tegnap éjjel Hubay Jenő dr.-t, az országos híri hegedűművészt sajnálatos szerencsétlenség ért. Amint az Opera házból hazafelé igyekezett a Kossuth utcán megesuszott és a lábát eltörte. A néptelen utcán jödeig senki sem jött segítségére, míg végre egy fiaker vetődött arra amelynek kocsisa felemelte a kocsiba és a Pajor szanatóriumba szállította.

* **Kurlaender Jenő a törvényszék előtt.** Ismeretes, hogy a hadsereg szállítási visszaélések gyanúja miatt a vizsgálóbíró letartóztatta Kurlaender Jenő nagykereskedőt. A vizsgálat befejezése után Balás Elemér dr. törvényszéki elnök ez ügy tárgyalását június 17-re tűzte ki. Az ügyben a törvényszék gyorsított ügyekben ítélekezé tanácsa tárgyal.

* **A kamara értesítése** A keresk. kamara a keresk. miniszter ur 29679—1916. VI. C. leirata kapasan az érdekelteknek tudomására adja, hogy a m. kir. miniszterium 1434—1916. M. E. sz. a. rendeletet boesátott közre a vámkülföldről behozott nyersanyagok felhasználásával készült készbőrökre vonatkozó kedvezmények tárgyában. Az érdekeltek a kamaránál a hivatalos órák alatt a rendeletre vonatkozó közelebbi felvilágosítást nyerhetnek.

* **Halálozás.** E hó 15 én halt meg Szászrégenben Magyarország egyik legrégebben működő tanítónője, Schrimánok Katalin, öfelsége zryny érdemkeresztjének tulajdonosa. Született 1842 ben Nagyszébenben. Mindjárt képesítése után a szászrégeni róm. kath. elemi iskolához került, amelyen teljes félszázadon keresztül működött pártatlan nevelői buzgalommal. Az 50 esztendei emeletjárás magbénította a jeles tanítónő lábát s így 1914 ben nyugdíjba vonult. A város néközőnségének óriási része az ő neveltje s szanasztét az országban ezer és ezer tanítványa él. Aryák és nagyanyák az ő tanítványai már, sőt az ovodába tipegő dédunokákat is figyelhetie csöndes magányából. Nyugdíjbavonulásakor a király az arany érdemkereszttel tüntette ki Szászrégen nagy tiszteltében állott tanítónőjét.

* **Bőr sokáig nem lesz.** Napok óta nincs bőr Nagyváradon. Mertz János bőrnagykereskedő nem kapott e héten talpbőrt, csupán Kohn Dávidnál találtak két stráf ugynevezett bocskortalpot, amely városi cipőkre jó. A gyárak ezt kezdték gyártani, mert ez nem kellett a hadseregnek, nem jó bakkanokokra, azonban ennek gyártását is betiltották. A nyakbőrnél az volt eddig a rendszer, hogy ami a hadseregnek nem kell, abból 30 százalék a gyáraké, 70 százalék a bőrkereskedőké. Azonban most minden talpbőrt felhasznál a hadsereg, még a haszéléket is s így talpbőr egyhamar nem lesz Nagyváradon, csak a mütalp, amelyről szakértőknek még nincs teljesen megállapodott véleményük.

* **A sajtunk.** Végre felvirradt sajtjainkra is a nap s nemcsak Ausztria minden részéből, hanem Boszniából is tömegesen jönnek a vendők s vizsik ki pompás sajtjainkat. Galiciában pedig a liptói az ur, meg a székely kaskarári sajt. Minden árat megfizetnek, úgy, hogy alig marad nekünk. Sok cég teljesen kiárusította a sajtjait, de újat nehezen kap. Egyébként az ementáli kevés, 700—750 koronát fizetnek érte, néből 800 at is. Grójiból alig van. Most holland sajtokat várnak kereskedőink. De a magyar sajtokkal nem versenyezhet egy se jószágban és clecsőségban.

* **Adomány a vak katonáknak.** Schenkengel Sanyi és Pista 10 koronát küldtek szerkesztőségünkbe a vak katonák részére. Ezzel az összeggel gyűjtésünk 3133 K 97 fillérre emelkedett.

* **Meghalt a derék Csillag.** Már nem tudjuk, miért történt, hogyan és kiért, hogy Csillag Sándor kórházi gondnoksága idejében bajba jutott. Ugy érezzük most, hogy elment Csillag Sándor, valami tévedés történt. Azóta élete példás munkában telt el, azelőtt is dolgozott, de azóta tisztaságban, szorgalomban teljesítette köteleességeit, keresztény megayugvással, hittel és béketűréssel. Szegény jó Csillag Sándor, munkája, írása és élete olyan korrekt, becsületes volt, hogy most elhunyt, érezzük, milyen derék keresztény embert ragadott el a halál. A szomorú jelentés így hangzik:

Aulirottak úgy a magunk, mint a többi rokoak nevében a legmélyebb fájdalommal tudatjuk, hogy a főrrön szeretett hű férj, apa, legjobb nagytátya és sóger Csillag Sándor városi tisztviselő folyó hó 16 án, életének 69 ik évében hosszas, de türelammal viselt szenvedés után elhunyt. A megboldogult földi maradványai 18 án délután 5 órakor a Teleky utca 54. számú gyászháznál a református vallás szerint tartandó szertartás után fogják az olasz temetőben örök nyugalomra helyezni. Özv. Csillag Sándorné szül. Spengler Franciska neje, Csillag Lujza, Csillag Emilia gyermekei.

* **Elsőrangú budapesti fürdőmester** érkezett a dr. Rác Odón Szilágyi Dezső u 7. sanatorium és viz gyógyintézetébe, hol a különféle vizecrák, szénsavas fürdők, a száraz villanyozások és villanyfürdők összes fajai, Fangó pakkolás, massage, reichenhalli inhallatiok, pneumatikus kamara, s a most berendezett forrólég kezelések villanyáramra, állanak úgy a bejáró, mint bennlakó betegek rendelkezésére reggel 7 órától este 7 óráig. Pensió rendszer.

* **Gyármegnyitás.** Helyben már 1914. évben nagyüzabásu modera gépekkel berendezett kelmefestő, vegytisztító és gőzmosógymarat rendezett be, mely a cégtulajdonos bevonulása miatt csupán 1915 ben nyílt meg, hol a katonai kincstár részére végez festést, tisztítást. Május elsején a nagyközőnség részére is megnyílt az üzem. Cégtulajdonos Haltenberger Vilmos, aki megelőzőleg edesatyja előnyösen ismert, már 100 éve fennálló kassai Haltenberg gyárának éveken át volt önnálló vezetője, kit nem csak Magyarországon, hanem külföld nagyobb gyáraiban szerzett tapasztalatai és főiskolai végzettsége révén mint első rendű szakembert ismernek. A gyár berendezése legmodernebb, legújabb gépekkel van felszerelve, első rendű munkakerő és maga a cégtulajdonos szaktudása mind biztosítékot nyújt arra, hogy ezen gyár városunkban hézagot pótló lesz és nem szorul a közönség pesti és bécsi cégekre. Ajánlja a nagyközőnség szives figyelmébe.

* **A husdrégaság** folytén a halkonzerv tápláló és olecsó. Kapható kizárólag Aszódy halüzletében Kossuth utca saspaszás.

* **Gyurjad Gyurka.** Pizskáld ki Ellöték a jobbkaromat. Ott ahol a Dnyeszter vize zug. Csukaszürke ember. Háborus mozifelvevő. Rendkívül érdekes lemez ujdonságok Rákócezi ut 7. az udvarban SIMON GYULA hangszerkészítőnél. Hangszerek, hegedűk, gramafonok, hurkülönlegességek. Gramafonok, hangszerek olecsó szakszert javítása.

* **Gyönyörű rózsás arc** a nő legszébb dísz. Az első ránc a szép asszony első igazi bánata. Adjunk tehát neki módot, hogy eltüntethesse. Elég ha a megbesülbe tetlen Y-PO krémét és szappant használja, melytől a bőr visszanyeri ruganyosságát el-tünteteti a ráncokat, szeplőket, mitesereket, májfoltokat, pattanásokat és bőr vörösséget. Ára K 1.50 Kapható: Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákócezi ut 7/B. Rimanóczy-palota.

* **Aszódy Mihály** Kossuth utca Saspalota a cég egyike a legnagyobb az ajánlott cikkekben. Nagyvárad és vidéke közönségét felhívom, hogy a gyümölcs befőzés idejére saját vásárló vedőimet, cukorral, kávéval, kondenzál tejjel (berna vedjegyű) valamint tea, rum, konyak, likőrök, szardínia hal-konzervek (húspótló) szalámi, ementáli sajt, összes létező csokoládé és cukorkaárak, gyógyborok, borovicska, kakao, füge, malagaszólló és déligyümölcsök rendelkezésre állanak, az eladás nagyban és kicsinyben lesz kiszolgálva. Kitűnő zamatu kész kávé cukorral együtt kilója 5 korona.

A legjobb molyirtó szerék u. m. mirt, Bagaria-Papir, Molygyökér, Tabaco, Mof, Tarmalit, Camfor, terpetin, Zacherlin, stb. már kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákócezi ut 7/B.

* **Butorozott szobák és lakások** modern berendezéssel, hosszabb vagy rövidebb időre kiadó. Nagy Sándor utca 4.

* **Forolin** a legjobb és legbiztosabb toilette-szer kéz-, láb- és hónalj-izzadás ellen. Hűsít! Szagtalanít. Ára 1.20. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákócezi-ut 7/B.

x **Helybeli** nagy vállalatnál 10—15 mázsa makulatur papir eladó. Rajánlatokat a kiadóba kérünk.

x Poloskairtó NOXIN biztos szer.
Ára 1 korona 80 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut. 7/1.

* **Aszódy** Rákóczi uti kávé és tea üzletében nagy mennyiségű bor, konyak, rum, tea és liőr árak raktáron vannak, a háboru előtti árakban lesznek kiszolgálva. Vigyázat orsolya Zárda épület. (Telefon 610) 1 kiló kész kávé cukorral. 5 kor.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor.

Csütörtök: Falu rossza. (Jótkony előadás a Katona Otthon javára.)

Péntek: Faun.

Szombat délután: Ártatlan Zsuzsi.

Ma lesz a Katona-Otthon színházi estéje

A Falu rossza művész-katonák fellépésével.

A Katona Otthon ma, csütörtökön este rendezi nagyváradi színházi estjét a magyar Katona Otthonok javára. A magyar katonák támogatására alapították ezt az intézményt, amely úgy nőtt, mint a magyar katonák hirneve. **József** főherceg a fővédnöke, báró **Hazay Samu** honvédelmi miniszter a védnöke: mind a kettő a legkimagasabb megbecsülési a magyar katonának.

A Katona Otthon a Falu rossza előadásával lép a nagyváradi közönség elé. Különösen aktuálissá teszi ezt a remekbe készült népszínművet a **Tóth Ede halálának negyvenedik évfordulója**, de legfőképpen az, hogy hőse a magyar nép, ennek a világ-háborúnak legvittezebb katonája.

A **Katona-Otthon** nemcsak hazafias céljai teszik izzóvá ezt a színházi estét, amelyen képviselőtében három művész katonája lép föl. **Schneider István** 39-es főhadnagy játsza **Göndör Sándort**, amivel nagy sikert ért már el Debrecenben, Szatmárt és több más városban. **Iványi Sándor** Gonosz Pista alakítását mutatja be.

Öt jól ismerik Nagyváradon, mert a Bonboniere nek volt huzamosabban népszerű vezetője s ez a fellépése, éppen az ötvenedik lesz hadi jótkonyosálla **Szigethy Jenő** jön még velük, az epizód figurák pompás ábrázolója. De maguk körül találják itt is az egész szintársulatot, amely a legmelegebb lelkesedéssel igyekszik elősegíteni a hadijótkonyosági célt.

Jegyeket a mai érdekes színházi estére a Hegedűs hírlapiroda és a színházi pénztár árussítják. Ugyanott felülfizetéseket is elfogadnak.

Faun. Iroblauch pompás satirikus vigjátékát eleveníti fel a színház pnteken a **Tompa Bélával** a cinszerepben. Ez a pompás vigjáték a háboru előtti évben hó napokig uralta a Nemzeti színház műsorszámát s azt hisszük a hőzönység szeretettel fogadja a reprizt. A többi főszerepét játsszák **Polgár Mariska**, **Bánházi, Sik, Dózsa, Farkas** kezében vannak.

Lyon Lea Mándoky Pannival. Vasárnap délután Mándoky Panni fellépésével Lyon Lea kerül színpadra. Jegyek már a mai nap folyamán előreválthatók a színház nappali pénztáránál.

VIGADÓ mozgó-színház

Ma csütörtökön szenzációs műsor.

Szombaton és vasárnap négy előadás és pedig: délután 3, 5, 7 és este 9 órakor.

APOLLÓ mozgó-színház

Május 18.
Bölcsődal.

Előadások kezdete: Szombaton, vasárnap és ünnepnapon 3 órakor és hétköznapokon fél 7-kor.

IRODALOM

A „**Vasárnapi Ujság**“ május 14-iki száma különös érdekességű képeket közöl az olasz harctérről, a megszállott Albániából, egy igen szép sorozat pedig az irországi irradalom nevezetes helyeit mutatja be. Szépirodalmi olvasmányok: **Zsoldos László** és **Walter Bloem** regénye, **Szóllósi Zsigmond** tárcája és **Jakó János** cikke **Goltz** basáról. Egyéb közlemények: a husvét-hétfői felhőszakadásról s a rendes heti rovatok: a háboru napjai, Irodalom és művészet, Sakkjáték, Halálozás stb. A **Vasárnapi Ujság** előfizetési ára negyedévre öt korona. Megrendelhető a „**Vasárnapi Ujság**“ kiadóhivatalában (Budapest, IV, Egyetem-utca 4.) száma.)

A társaság. Abból az ötletből, hogy **Augusztia** főhercegnasszony óhajára május 15-én rendezendő hangverseny tiszta jövődelméből jó olvasmánnyal akarja ellátni a katonákat. **Nádasdi Baán Achilles** érdekes vezető cikket írt **A Társaság** legújabb számába. **Tömörkényi István** telivér szegedi történetet írt **Dobay István** szintén cikket közöl a donholmi fogolytáborról és tárcát a berlini magyar osztrák hadügyi kiállításról. A császár menyei címmel kedvesen illusztrált rövid cikk szól **Vilmos** császár hat fiának asszonyairól, ezenkívül több aktuális közlemény, dívatlevél, könyvszemle. **Bükk Henrik** és **Melbáni Hilf Paula** szép versei egészítik ki a pompásan szerkesztett új szám tartalmát. **A Társaság** előfizetési ára egész évre 18 K, félévre 10 K, negyedévre 5 K. Mutatványszámot ingyen küld a kiadóhivatal: Budapest, Dunapalota szálló.

A szerkesztésért felelősen felelős:
Dr. PAPP KÁROLY.



M. Kir. Marhasó nagyáruda,
Sónagyraktár.

Spitzer Sámuel és Fia
Nagyvárad.

Ajánl:

Legjobb minőségű gépolajokat, henger és motorolajokat, milleniumi égőolajat (Pyrolin), merevgépszirt (tavotte). Elsőrendű kocsi-kenőcsöket, eredeti németországi, importált, répamagvakat, államilag ólomzárolt, legelső rendű luczernamagot és minden más gazdasági cikket.

Vas és rézágak

afrik és lószőrmatracok, amerikai és sodrony-iggybetétek: összehajtos ágyak eredeti gyári árakon kaphatók

Tátray Sándor

r.-t.-nál Körös-utca 11.

Telefon szám: 558.

Hirdetmény.

Értesitem, illetve ez után hozom az összes érdekeltnek tudomására, hogy a Kereskedelemügyi m. kir. miniszter urnak 20854/I B 1916. számú rendeletével a nagyváradi katonai járvány barakk kórházi céljaira igény bevett ingatlanokra nézve a kisajátítási eljárást elrendelte. A tárgyalás idejéül az 1916. évi június hó 2 ik napjának délelőtti 9 óráját, helyül a városi székház bizottsági terme üzetett ki.

A kisajátítási tervet és összeállítását a városi közigazgatási irodában 15 napi közszemlére tettem ki, ahol azt az érdekelt megtekinthetik. Figyelmeztetem az érdekeltet, hogy a tárgyaláscál jogában áll minden tulajdonosnak a kisajátítási terv ellen, s minden telekkönyvi érdekeltnek a felajánlott ár ellen, felszólalni s kifogásait jegyzőkönyvbe vétetni. A bizottság azonban a kisajátítási terv megállapítása felett akkor is érdemileg fog határozni, ha az érdekelt közül senki sem fog megjelenni.

Nagyvárad, 1916. május hó 16 án.

Lukács Ödön s. k.
polgármester helyettes.

KISS DÁVID és TSA. RTG.

Nagyváradon, Rákóczi-ut.

a m. kir. szab. osztálysorsjáték főárusítói.

A m. kir. szab. osztálysorsjáték XXXVI. ciklusa f. év május hó 24-én és 25-én kezdődő I-osztály huzására

ajánljuk szerencsés sorsjegyeinket

110,000 sorsjegy után 55,000 nyerevény kerül kifizetésre 14.459,000 korona készpénzben.

Az eredeti sorsjegyek árai:

egész	kor.	12.—
fél	"	6.—
negyed	"	3.—
nyolcad	"	1-50

Vitékre szives megrendelések utánvétel avagy a belétösszeg előzetes beküldése ellenében teljesítettnek.

Régi ügyfeleinknek az eddig bírt számú sorsjegyeket rezerváltuk és kérjük azokat legkésőbb f. hó 20-ikáig átvenni sziveskedjenek, mert ezen időponton túl tekintettel a keresletre a sorsjegyeket mások igényeinek kielégítésére fordítandjuk.

Kiss Dávid és Trsa. rtg.
Nagyváradon.

Haltenberger Vilmos

Az 1810-ben alapított Kassai Haltenberger Béla gyárnak volt önálló vezetője, kelmefestő, vegytisztító és gőzmosógyárának felvételi üzlete:
Rákóczi-ut. 7. Orsolya-palota.

Bármily viselt férfiöltöny ujjá lesz, száraz vegytisztítás által.
Tisztított és festett férfiruha vasalásra és javításra külön szabó osztály.
Feketére bármily ruhanemű, világosság, eső és izzadás álloan (vászonneműek moshatóra) legszebben festhető. Gyász esetben 24 óra alatt.

Kézimunka, függöny különös gonddal. Kelengyenemű elsőrendű kivitelben.
Háziruha sima darabok átvasalásával kilonkinti árban, szavatolt Chlormentes tiszta szappan eljárással.

Különlegesség! Katonai csukaszürke egyenruhák átfestése (lichecht) tökéletes kivitelben. **fény és eső álloan.**

Postai megbízások soron kívül eszközöltetnek!

Felvételi üzlet telefon száma: 14-69. Gyári telefon: 34.

Szives megbízást kér:

Haltenberger Vilmos.

A MŰJÉG

napenkénti rendszeres szállítást megkezdtek, megrendeléseket köszönettel vesszünk, előfizetéseket elfogadunk és előzékeny, pontos kiszolgálásról gondoskodunk

Kiváló tisztelettel

Nagyvárad Sörgyár R. T.
Telefon 439.

Grünfeld Ignác és fia

villany és gáz szerelő
Nagyvárad, Mezey Mihály-utca 4. az ipartestület háza mellett. (Telefon 318.)

Mérsékelt árszabás mellett készít: új berendezéseket, javít, csiszol, galvanizál és átalakít rajz után is.

Raktáron tart: minden gyártmányu (fémszálas, fél wattos) **Wolfram égőt.**

Költözésnél villamos berendezést azonnal készít. — Anyagot is árusít.
Telefon szám 318.

* **Kiadó** Lahner György-utca 6. számú ház emeletén modern 2 szobás utcai lakás fürdőszobával aug. 1 re. Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

Kiadó Kossuth u. 2. sz. házban a Kertész S. Sándor féle üzlethelyiség s ugyanott egy kétszobás lakás kiadó. Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

5.

Elsőrendű **jégszekrények** olcsó árban beszerezhetők

Andrényi Károly és Fiaival
Nagyvárad.

NAGYVÁRAD VÁROS

VILLAMOS MŰVE

IRODA ÉS RAKTÁR:

TELEFON 514.

NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

TELEFON 514.

Értesítjük a m. t. közönséget, hogy a **WOLFRAM LÁMPÁK**

ára olcsóbb lett, Wolfram és egyéb izzólámpák nagy raktára legolcsóbb áron a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk. Egész éjjel ügyeletes szolgálat. Költségvetések ingyen. Elvállaljuk villamos világítási és erőátviteli berendezések felszerelését. Csillárok, izzólámpák állandóan nagy választékban kaphatók. Villamos motorok 1/4 lóerőtől minden nagyságban.

Főszerelő telefonja
55.

Főszerelő telefonja
55.